

Робоча програма дисципліни «Корпоративна ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулi

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Корпоративна відповідальність

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях; Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Іспит

Призначення дисципліни

Дисципліна «Корпоративна відповідальність» формує у студентів системне розуміння концепцій соціальної та етичної відповідальності бізнесу в умовах цифрової економіки та сталого розвитку. Курс охоплює теоретичні основи KCB, ESG-критерії, стейкхолдерський підхід, корпоративну етику, нефінансову звітність та механізми впровадження відповідального бізнесу в IT-галузі та фінансовому секторі.

Дисципліна є важливою для підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» за освітніми програмами, пов'язаними з управлінськими інформаційними системами, та забезпечує формування загальних і фахових компетентностей у сфері відповідального ведення бізнесу.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у контексті корпоративної відповідальності: виявлення соціальних і екологічних ризиків, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків та власної позиції щодо етичних дилем.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, кейсів з КСВ та презентацій щодо ESG-стратегій.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття корпоративної відповідальності, аргументовано відстоювати позицію, оформлювати нефінансові звіти, аналітичні записки та висновки.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів КСВ-практик, обговорення реальних ситуацій із відповідальної ділової поведінки та спільного пошуку рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію щодо КСВ; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння корпоративної відповідальності

Розуміння сутності корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), її концепцій, принципів та ролі у сталому розвитку бізнесу. Знання міжнародних стандартів (ISO 26000, GRI, UN Global Compact), ESG-критеріїв та їх застосування в IT- і фінансовому секторах.

Аналіз КСВ-показників

Здатність аналізувати показники корпоративної відповідальності підприємств: соціальні інвестиції, екологічний слід, управлінські стандарти, нефінансову звітність, рейтинги ESG та індекси сталого розвитку.

Етика та стейкхолдери

Знання основ корпоративної етики, стейкхолдерського підходу, механізмів взаємодії з зацікавленими сторонами та формування стратегії відповідального ведення бізнесу в умовах цифрової трансформації.

Студент повинен вміти: оцінювати КСВ-діяльність підприємства за ключовими показниками; визначати роль і функції корпоративної відповідальності в сучасній економіці; характеризувати міжнародні стандарти та рамки звітності; орієнтуватися в основах нефінансової звітності та ESG; пояснювати вплив цифровізації на відповідальну ділову практику.

Результати навчання

→ Пояснення концепцій КСВ та ESG

Пояснювати сутність корпоративної соціальної відповідальності, ESG-критеріїв, стейкхолдерської теорії, корпоративної етики, нефінансової звітності та принципів сталого розвитку бізнесу.

→ Міжнародні стандарти та звітність

Характеризувати міжнародні стандарти КСВ (ISO 26000, GRI, UN Global Compact, CSRD), застосовувати методи оцінки відповідальності бізнесу, визначати основні тенденції та робити висновки щодо ефективності КСВ-діяльності.

→ Аналіз КСВ-практик

Аналізувати основні показники корпоративної відповідальності підприємств, оцінювати нефінансові звіти та ESG-рейтинги для виявлення сильних і слабких сторін КСВ-стратегії.

→ Нормативно-правова база

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері корпоративної відповідальності; використовувати міжнародні та вітчизняні нормативні джерела для розробки обґрунтованих КСВ-стратегій у сфері ІТ та фінансів.

Концептуальні основи корпоративної відповідальності

Тема 1.1

Сутність і концепції корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Еволюція КСВ, основні теорії (Кероллова піраміда, теорія стейкхолдерів), функції та принципи КСВ у сучасному бізнесі.

Тема 1.2

Стейкхолдерський підхід у корпоративній відповідальності. Ідентифікація та класифікація стейкхолдерів, механізми взаємодії та управління очікуваннями зацікавлених сторін.

Тема 1.3

Корпоративна етика та ділова культура. Принципи ділової етики, кодекси поведінки, антикорупційна діяльність, комплаєнс та формування етичної корпоративної культури.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Сутність і концепції корпоративної соціальної відповідальності

Лекція 1–2 (4 год.): Поняття корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Еволюція концепції: від філантропії до стратегічної КСВ. Кероллова піраміда КСВ: економічна, правова, етична та філантропічна відповідальність. Теорія стейкхолдерів Фрімена. Концепція «потрійного критерію» (Triple Bottom Line): економічна, соціальна та екологічна складові. Відмінність між КСВ і благодійністю.

Міжнародний контекст КСВ: Глобальний договір ООН (10 принципів), Цілі сталого розвитку ООН (SDGs), Угода Паризька та корпоративна відповідальність. КСВ в IT-галузі та фінансовому секторі: специфіка, виклики та можливості.

Ключові питання лекції

- Поняття та сутність корпоративної соціальної відповідальності
- Еволюція концепції КСВ: від 1950-х до сьогодні
- Кероллова піраміда КСВ та її рівні
- Теорія стейкхолдерів та її значення для бізнесу
- Концепція Triple Bottom Line (Люди, Планета, Прибуток)
- КСВ у глобальному контексті: UN Global Compact, SDGs
- Специфіка КСВ в IT-галузі та секторі фінансів

❏ Нормативна база: ISO 26000:2010, UN Global Compact, Директива ЄС про нефінансову звітність (NFRD), Директива CSRD (2022/2464).

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз концепцій КСВ: заповнення таблиці за критеріями (рівні Кероллової піраміди, принципи UN Global Compact, виміри Triple Bottom Line) на прикладі реальних ІТ-компаній та фінансових установ.

Завдання 2. Кейс: аналіз КСВ-звіту відомої ІТ-компанії або банку — ідентифікація ключових ініціатив за рівнями піраміди КСВ. Обґрунтування стратегічності підходу.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання тексту ISO 26000 та конспектування ключових принципів і сфер відповідальності
- Підготовка порівняльної характеристики КСВ-підходів двох реальних компаній (ІТ та фінансова) за відкритими даними
- Складання схеми «Рівні корпоративної відповідальності» з прикладами з цифрового середовища
- Опрацювання навч. посіб.: Петрашко Л. П. «Корпоративна соціальна відповідальність у системі стратегічного управління» — розділ 1

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати концепції КСВ, наводити приклади та обґрунтовувати рівні відповідальності для ІТ- та фінансових організацій.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Стейкхолдерський підхід у корпоративній відповідальності

Лекція 3 (2 год.): Стейкхолдери як ключова концепція КСВ. Теорія стейкхолдерів Р. Фрімена: принципи, класифікація (первинні та вторинні стейкхолдери), зони впливу. Картування стейкхолдерів: матриця «влада-інтерес», матриця «вплив-залежність». Механізми взаємодії зі стейкхолдерами: діалог, консультації, партнерство.

Стейкхолдери в ІТ-галузі та фінансах: клієнти, співробітники, інвестори, регулятори, постачальники, громади, НКО. Управління очікуваннями стейкхолдерів. Конфлікт інтересів та методи їх урегулювання.

Ключові питання лекції

- Сутність теорії стейкхолдерів та її еволюція
- Класифікація стейкхолдерів: первинні та вторинні
- Методи картування та аналізу стейкхолдерів
- Матриця «влада-інтерес» як інструмент управління
- Механізми взаємодії та залучення зацікавлених сторін
- Конфлікти інтересів стейкхолдерів та їх врегулювання
- Аналіз стейкхолдерів ІТ-компаній і фінансових установ

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Картування стейкхолдерів: побудова матриці «влада-інтерес» для умовної ІТ-компанії або фінансової установи. Аналіз пріоритетів взаємодії.

Завдання 2. Визначення стейкхолдерів для конкретних ситуацій у цифровому бізнесі (запуск нового ІТ-продукту, злиття банків, впровадження блокчейну у страхуванні). Обґрунтування пріоритетів.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Чиї інтереси мають пріоритет: акціонерів чи стейкхолдерів?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за навч. посіб. Квач Я. П. та ін. «Корпоративна соціальна відповідальність» — теми «Стейкхолдери», «Взаємодія з зацікавленими сторонами»
- Підготовка аналітичної записки: «Стейкхолдери провідних ІТ-компаній України: аналіз взаємодії» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці підходів до управління стейкхолдерами
- Пошук даних щодо КСВ-практик українських ІТ-компаній на відкритих ресурсах

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати стейкхолдерів, будувати матрицю «влада-інтерес», характеризувати механізми взаємодії для конкретної галузі.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Корпоративна етика та ділова культура

Лекція 4 (2 год.): Корпоративна етика як підсистема КСВ.

Принципи ділової етики: чесність, прозорість, справедливість, підзвітність. Кодекс корпоративної поведінки: зміст, структура, функції. Антикорупційна діяльність: поняття, міжнародні стандарти (FCPA, UK Bribery Act), відповідні норми законодавства України. Комплаєнс як система забезпечення відповідності: елементи, функції, впровадження.

Корпоративна культура відповідальності

1. Поняття корпоративної культури та її зв'язок з КСВ
2. Інструменти формування етичної культури організації
3. Whistle-blowing: захист викривачів порушень
4. Антикорупційна комплаєнс-програма
5. Конфлікт інтересів у корпоративному середовищі
6. Ділова репутація та управління репутаційними ризиками
7. Етика в ІТ: питання конфіденційності, захисту даних, алгоритмічної упередженості
8. Відповідальне фінансове посередництво та банківська етика

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка фрагменту кодексу корпоративної поведінки для умовної ІТ-компанії або фінансової установи: визначення принципів, сфер застосування та механізмів контролю.

Завдання 2. Аналіз кейсу: розгляд реального прикладу порушення корпоративної етики в ІТ- або банківській сфері (витік даних, маніпуляції, корупція). Ідентифікація проблем та пропозиції щодо їх вирішення.

Завдання 3. Презентація та захист розробленого фрагменту кодексу (3–5 хвилин на групу). Взаємооцінювання за критеріями.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII
- Підготовка реферату: «Корпоративна етика в ІТ-компаніях: стандарти та виклики цифрової доби» (3–4 сторінки)
- Аналіз реального кодексу корпоративної поведінки (з відкритих джерел): виявлення сильних і слабких сторін
- Опрацювання матеріалів: Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI у контексті ІТ-відповідальності

Очікуваний результат: студент вміє розробляти елементи кодексу корпоративної поведінки, ідентифікувати етичні порушення та пропонувати заходи комплаєнсу.

ESG-критерії та нефінансова звітність

Тема 2.1

ESG-концепція: екологічна (E), соціальна (S) та управлінська (G) складові. Критерії ESG, їх вимірювання та значення для інвестиційних рішень у сфері IT та фінансів.

Тема 2.2

Нефінансова звітність: стандарти GRI, SASB, TCFD, ISSB та Директива CSRD. Структура, принципи підготовки та верифікації нефінансових звітів.

Тема 2.3

Екологічна відповідальність бізнесу. Управління вуглецевим слідом, «зелений» IT, енергоефективність та відповідальність у ланцюжку постачань.

Тема 2.4

Соціальна відповідальність: управління персоналом, різноманіття та інклюзивність, права людини у бізнесі, соціальні інвестиції та взаємодія з громадою.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

ESG-концепція: зміст та значення

Лекція 5–6 (4 год.): Поняття ESG (Environmental, Social, Governance). Екологічна складова (E): кліматичні ризики, вуглецевий слід, ресурсоефективність, біорізноманіття. Соціальна складова (S): трудові відносини, права людини, різноманіття та інклюзивність, взаємодія з громадою, безпека продуктів/послуг. Управлінська складова (G): корпоративне управління, структура ради директорів, прозорість, антикорупційна діяльність, права акціонерів.

ESG-рейтинги та індекси: провідні провайдери рейтингів (MSCI ESG Ratings, Sustainalytics, Bloomberg ESG), методологія оцінювання, використання в інвестиційному процесі. ESG-інвестування: принципи відповідального інвестування (PRI), «зелені» фінансові інструменти.

ESG у фінансовому секторі та ІТ

ESG у фінансах: Принципи відповідального банківництва UNEP FI, «зелене» фінансування та «зелені» облигації, ESG-скоринг у кредитних рішеннях, відповідальне страхування.

Ключові формули та показники

- $\text{Інтенсивність викидів} = \frac{\text{Загальні викиди CO}_2}{\text{Виручка}} \times 1000$
- $\text{Індекс різноманіття персоналу} = \frac{\text{Кількість груп}}{\text{Загальна чисельність}} \times 100\%$
- $\text{Частка «зелених» інвестицій} = \frac{\text{Зелені активи}}{\text{Загальні активи}} \times 100\%$
- ESG-score (зважена оцінка за підкритеріями E, S, G)

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок ESG-показників для умовної ІТ-компанії: визначення інтенсивності викидів CO₂, частки відновлюваної енергії, індексу різноманіття персоналу.

Задача 2. Визначення ESG-профілю для заданих галузей (ІТ, банківська справа, страхування, телекомунікації). Обґрунтування пріоритетних ризиків по кожній складовій.

Задача 3. Міні-дискусія: «Чи є ESG-інвестування ефективним інструментом сталого розвитку?» — аргументація позиції з використанням даних.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалу за навч. посіб.: Маматова Т. В., Нікіфоров П. О. «ESG та корпоративна відповідальність: сучасний погляд» — теми «ESG-критерії», «Відповідальне інвестування»
- Підготовка аналітичної записки: «ESG-рейтинги провідних ІТ-компаній: методологія та порівняльний аналіз» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці ESG-складових для ІТ- та фінансового секторів
- Пошук даних про ESG-звітність українських компаній на сайті НБУ (bank.gov.ua) та НКЦПФР (nssmc.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати ESG-критерії, розраховувати базові показники та характеризувати ESG-профіль підприємств різних галузей.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Нефінансова звітність: стандарти та практика

Лекція 7 (2 год.): Поняття нефінансової звітності та її значення. Еволюція вимог до нефінансового розкриття інформації. Стандарт GRI (Global Reporting Initiative): структура, версія GRI Standards, принципи звітності (матеріальність, повнота, точність). Стандарт SASB: галузевий підхід, кількісні показники. Рекомендації TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures): чотири стовпи (управління, стратегія, управління ризиками, метрики).

Директива CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive): вимоги ЄС до нефінансової звітності, Стандарти ESR5, вплив на українські компанії в умовах євроінтеграції. ISSB (International Sustainability Standards Board): IFRS S1 та IFRS S2.

Управління нефінансовою інформацією

Принцип матеріальності у нефінансовій звітності: подвійна матеріальність (impact та financial materiality). Верифікація нефінансових звітів: незалежна перевірка, рівні запевнення. Інтегрована звітність (IIRC): поєднання фінансової та нефінансової інформації.

Ключові поняття

- Матеріальність = суттєвість показника для рішень стейкхолдерів
- Подвійна матеріальність: вплив бізнесу на суспільство + фінансові ризики для бізнесу
- Greenwashing: неправомірні заяви про екологічність

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Аналіз структури нефінансового звіту реальної компанії за стандартом GRI: ідентифікація матеріальних тем, показників за категоріями E, S, G, повноти розкриття інформації.

Задача 2. Класифікація показників нефінансової звітності для IT-компанії та фінансової установи за стандартами GRI та SASB. Визначення ключових метрик.

Задача 3. Аналіз відхилень: порівняння задекларованих КСВ-зобов'язань та реально досягнутих показників у звіті. Виявлення ознак greenwashing.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання стандарту GRI Standards (globalreporting.org) — загальні вимоги та галузеві доповнення для IT та фінансів
- Виконання аналітичного завдання: порівняння нефінансових звітів двох компаній однієї галузі (IT або банківська справа)
- Підготовка есе: «Нефінансова звітність як інструмент транспарентності бізнесу в Україні в умовах євроінтеграції»
- Розгляд типових помилок у нефінансових звітах (5 кейсів)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати нефінансові звіти, ідентифікувати матеріальні теми, застосовувати принципи GRI та виявляти ознаки greenwashing.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Екологічна відповідальність бізнесу

Лекція 8 (2 год.): Екологічна відповідальність як складова КСВ. Кліматичні ризики та їх класифікація (фізичні та перехідні). Управління вуглецевим слідом: score 1, score 2, score 3 викиди. Цілі Science Based Targets (SBTi). Кругова економіка та принципи відповідального виробництва та споживання. Управління відходами та ресурсоефективність.

«Зелений» IT (Green IT): енергоефективність центрів обробки даних (PUE), відповідальне поводження з електронними відходами (e-waste), вуглецевий слід хмарних обчислень, «зелене» програмування та оптимізація алгоритмів.

Відповідальний ланцюжок постачань

Відповідальність у ланцюжку постачань: due diligence у сфері прав людини та довкілля, стандарт ISO 14001, вимоги Закону про комплексну належну обачність (CSDDD). Екологічне маркування та «зелені» закупівлі.

- $PUE \text{ (Power Usage Effectiveness)} = \text{Загальне споживання} / \text{IT-споживання}$ (ідеал: 1,0)
- $\text{Вуглецевий слід} = \text{Споживання енергії} \times \text{Коефіцієнт викидів}$
- $\text{Інтенсивність відходів} = \text{Відходи} / \text{Виручка} \times 1000$

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок вуглецевого сліду умовного центру обробки даних: визначення score 1, 2, 3 викидів, показника PUE та пропозиції щодо зниження.

Задача 2. Порівняльний аналіз екологічних стратегій: для трьох умовних ІТ-компаній (хмарний провайдер, розробник ПЗ, виробник обладнання) — обґрунтування оптимальних дій.

Задача 3. Розрахунок показника PUE та висновки щодо доцільності заходів з підвищення енергоефективності ЦОД.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалу: Дмитришин Л. І., Галич О. А. «Корпоративна соціальна відповідальність та екологічне управління» — розділ «Екологічна складова КСВ»
- Підготовка аналітичної записки: «Екологічна відповідальність ІТ-галузі: тенденції та практики зниження вуглецевого сліду»
- Аналіз динаміки екологічних показників великих технологічних компаній за відкритими ESG-звітами
- Розв'язання задач на розрахунок вуглецевого сліду та PUE (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати методи оцінки екологічного впливу бізнесу, розраховувати вуглецевий слід та показники ресурсоефективності в контексті ІТ-галузі.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Соціальна відповідальність: персонал, права людини, громада

Лекція 9–10 (4 год.): Соціальна відповідальність бізнесу як складова КСВ. Відповідальне управління персоналом: гідна праця, безпека та охорона здоров'я, навчання та розвиток, справедлива оплата праці. Різноманіття та інклюзивність (D&I): гендерна рівність, інклюзивне лідерство, показники D&I. Права людини у бізнесі: Керівні принципи ООН щодо бізнесу та прав людини (UNGPs), due diligence у сфері прав людини.

Соціальні інвестиції: корпоративна філантропія, волонтерство співробітників, соціальне підприємництво, взаємодія з громадою. Соціальна відповідальність у контексті воєнного стану та повоєнного відновлення України.

Показники соціальної відповідальності

- **Коефіцієнт плинності кадрів** = $\frac{\text{Звільнені}}{\text{Середня чисельність}} \times 100\%$
- **Частка жінок у керівництві** = $\frac{\text{Жінки-керівники}}{\text{Всі керівники}} \times 100\%$
- **Інтенсивність травматизму** = $\frac{\text{Нещасні випадки}}{\text{Відпрацьовані людино-годин}} \times 1\,000\,000$
- **Соціальні інвестиції на 1 працівника** = $\frac{\text{Соціальний бюджет}}{\text{Чисельність}}$

Аналіз соціальних показників: порівняння з галузевими нормативами, динамічний аналіз, зв'язок із фінансовими результатами.

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок та аналіз соціальних показників умовної ІТ-компанії: коефіцієнт плинності кадрів, частка жінок у керівництві, показники безпеки праці та соціальних інвестицій.

Задача 2. Розрахунок індексу D&I (різноманіття та інклюзивності) для умовної фінансової установи за два роки. Висновки щодо динаміки.

Задача 3. Факторний аналіз зміни соціальних показників: вплив корпоративних ініціатив та зовнішнього середовища на рівень задоволеності персоналу та плинність кадрів.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Петрашко Л. П. «Корпоративна соціальна відповідальність у системі стратегічного управління» — розділ «Соціальна відповідальність»
- Аналіз соціальних показників реальної ІТ-компанії або банку за відкритим ESG/KCB-звітом
- Підготовка аналітичної записки: «Соціальна відповідальність ІТ-компаній України в умовах воєнного стану: ключові практики» (за даними відкритих звітів)
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з визначення всіх соціальних показників KCB

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники соціальної відповідальності, інтерпретувати результати та робити обґрунтовані висновки.

Корпоративне управління та відповідальний бізнес

Тема 3.1

Корпоративне управління (Corporate Governance): принципи, моделі, органи управління, права акціонерів та механізми підзвітності в IT- та фінансових організаціях.

Тема 3.2

KCB-стратегія підприємства: розробка, впровадження та моніторинг. Інтеграція KCB в корпоративну стратегію, бізнес-моделі для сталого розвитку.

Тема 3.3

Відповідальність у ланцюжку постачань та цифрова відповідальність. Кібербезпека, захист персональних даних, алгоритмічна відповідальність та етика штучного інтелекту.

Тема 3.4

Відповідальні фінанси та банківська відповідальність. Принципи відповідального банківництва UNEP FI, «зелені» фінансові інструменти, ESG-ризики у фінансовому секторі.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Корпоративне управління (Corporate Governance)

Лекція 11–12 (4 год.): Корпоративне управління як складова G в ESG. Принципи ОЕСР з корпоративного управління (2023 оновлення): права акціонерів, рівне ставлення, роль стейкхолдерів, розкриття інформації, відповідальність ради. Моделі корпоративного управління: англо-американська (shareholder model), континентально-європейська (stakeholder model), японська. Органи корпоративного управління: рада директорів, наглядова рада, ревізійна комісія, виконавчий орган.

Корпоративне управління в Україні: вимоги Закону «Про акціонерні товариства», Кодекс корпоративного управління НБУ для банків, Принципи корпоративного управління НКЦПФР.

Механізми підзвітності та транспарентності

- Незалежні директори: функції, критерії незалежності, роль в аудиті
- Комітети ради: аудитний, з управління ризиками, з винагород
- Розкриття інформації: вимоги до звітності публічних компаній
- Захист прав міноритарних акціонерів
- Корпоративне управління в IT-стартапах та великих технологічних корпораціях
- Управління ризиками ESG на рівні ради директорів
- Оцінка якості корпоративного управління: рейтинги та індекси

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз структури корпоративного управління умовної публічної ІТ-компанії або банку: виявлення сильних і слабких сторін, ступеня відповідності принципам ОЕСР. Формулювання рекомендацій.

Завдання 2. Оцінка якості корпоративного управління методом бального оцінювання: розрахунок зваженого індексу за обраними критеріями G-складової ESG.

Завдання 3. Кейс: аналіз реального корпоративного конфлікту в українській або міжнародній ІТ/фінансовій компанії та розробка рекомендацій щодо його врегулювання.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Черненко Н. О., Журба І. Є. «Корпоративне управління та відповідальність бізнесу» — розділ «Корпоративне управління»
- Підготовка аналітичної записки: «Якість корпоративного управління в українських банках: стан та тенденції»
- Проведення оцінки корпоративного управління реальної компанії (за відкритими даними)
- Ознайомлення з Принципами корпоративного управління ОЕСР (2023) та Кодексом корпоративного управління НБУ

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати структуру корпоративного управління, оцінювати якість G-складової ESG та розробляти рекомендації щодо її покращення.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

КСВ-стратегія підприємства

Лекція 13 (2 год.): КСВ-стратегія як частина корпоративної стратегії. Підходи до інтеграції КСВ: реактивна, проактивна та стратегічна КСВ. Бізнес-кейс КСВ: вплив на фінансові результати, репутацію, залучення талантів, доступ до капіталу. Концепція розподіленої цінності (Shared Value, Портер і Крамер). Бізнес-моделі для сталого розвитку: кругова економіка, B Corp, соціальне підприємництво.

Розробка та моніторинг КСВ-стратегії

1. Аналіз матеріальності: визначення пріоритетних тем КСВ
2. Постановка цілей та KPI у сфері КСВ/ESG
3. Інтеграція КСВ в бізнес-процеси та операційну діяльність
4. Управління КСВ-програмами та соціальними інвестиціями
5. Моніторинг, вимірювання та звітність про результати КСВ
6. Комунікація КСВ зовнішнім стейкхолдерам
7. Постійне вдосконалення КСВ-стратегії (цикл PDCA)
8. Оцінка соціального ефекту (SROI — Social Return on Investment)

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок SROI (Social Return on Investment) для умовної КСВ-програми ІТ-компанії або фінансової установи. Порівняльний аналіз ефективності двох КСВ-ініціатив.

Задача 2. Розробка КСВ-стратегії умовного підприємства: визначення місії КСВ, матеріальних тем, стратегічних цілей, ключових показників ефективності (KPI) та заходів реалізації.

Задача 3. Підсумкова дискусія: «Які КСВ-стратегії є найбільш ефективними для ІТ-компаній та фінансових установ в умовах повоєнного відновлення України?»

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Петрашко Л. П. «Корпоративна соціальна відповідальність у системі стратегічного управління» — розділ «Стратегічне управління КСВ»
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка КСВ-стратегії реальної ІТ-компанії або банку за системою показників
- Підготовка презентації: «КСВ-стратегія обраного підприємства» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу модуля 3 для підготовки до проміжного контролю

Очікуваний результат: студент вміє розробляти КСВ-стратегії, визначати KPI у сфері ESG та розраховувати SROI для оцінки ефективності соціальних інвестицій.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Цифрова відповідальність та кібербезпека

Лекція 14 (2 год.): Цифрова відповідальність як нова сфера КСВ. Кібербезпека як елемент корпоративної відповідальності: захист даних клієнтів, запобігання витокам, управління кіберінцидентами. Захист персональних даних: GDPR, Закон України «Про захист персональних даних», принципи відповідального поводження з даними. Алгоритмічна відповідальність: упередженість (bias) в алгоритмах, дискримінація, прозорість ШІ-систем.

Ризики цифрової відповідальності: класифікація (кіберризики, ризики конфіденційності, регуляторні ризики, репутаційні ризики). Методи управління цифровими ризиками: технічні та організаційні заходи. Рамка NIST Cybersecurity Framework.

Етика штучного інтелекту та відповідальні технології

Відповідальний ШІ: принципи (справедливість, пояснюваність, підзвітність, безпека, конфіденційність), регуляторна база ЄС (AI Act), корпоративні рамки відповідального ШІ.

- Показники кіберстійкості: MTDD (час виявлення), MTTR (час реагування)
- Індекс ризику конфіденційності = $\frac{\text{Обсяг чутливих даних}}{\text{Загальний обсяг даних}} \times 100\%$
- Частота кіберінцидентів на 1000 пристроїв
- Санація підприємства: поняття та умови проведення

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка цифрових ризиків ІТ-компанії: складання карти ризиків (матриця «ймовірність × вплив») з фокусом на кіберризики та ризики конфіденційності даних.

Завдання 2. Аналіз кейсу витоку персональних даних: ідентифікація порушень GDPR/Закону про захист персональних даних, оцінка наслідків та розробка плану реагування.

Завдання 3. Кейс: оцінка алгоритмічної упередженості в конкретній ШІ-системі (скоринг у банку, рекрутингова система) та розробка рекомендацій щодо забезпечення справедливості алгоритму.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалів: Регламент ЄС про штучний інтелект (AI Act, 2024) — ключові положення щодо відповідальності розробників
- Підготовка аналітичної записки: «Кіберінциденти в українському фінансовому секторі: аналіз відповідальності та заходи реагування»
- Ознайомлення з Законом України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Принципи відповідального ШІ: міжнародні рамки та корпоративні практики»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати та оцінювати цифрові ризики, розробляти заходи кіберзахисту та аналізувати алгоритмічну відповідальність у контексті КСВ.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Відповідальні фінанси та банківська відповідальність

Лекція 15 (2 год.): Відповідальне фінансування як концепція. Принципи відповідального банківництва UNEP FI (6 принципів): узгодженість, вплив та цілеспрямованість, клієнти, стейкхолдери, управління, прозорість. «Зелені» фінансові інструменти: «зелені» облігації (Green Bonds), соціальні облігації (Social Bonds), облігації сталого розвитку (Sustainability-Linked Bonds), «зелене» кредитування. Відповідальне страхування: Принципи сталого страхування PSI UNEP FI.

ESG-ризики у фінансовому секторі: кліматичні ризики в банківському регулюванні (Базель IV, рекомендації ЄЦБ, вимоги НБУ), стрес-тестування кліматичних ризиків, таксономія ЄС щодо сталих активів.

Система показників відповідальних фінансів

- **Частка «зелених» кредитів** = $\frac{\text{Зелений кредитний портфель}}{\text{Загальний портфель}} \times 100\%$
- **Вуглецеємність кредитного портфеля** = $\frac{\text{Викиди позичальників}}{\text{Обсяг портфеля}}$
- **Частка ESG-активів у портфелі** = $\frac{\text{ESG-інструменти}}{\text{Загальні активи}} \times 100\%$
- **Індекс фінансової інклюзивності** = $\frac{\text{Охоплені послугами}}{\text{Загальне населення}} \times 100\%$

Аналіз показників: динамічний аналіз, порівняння з галузевими стандартами, зв'язок із фінансовою стійкістю банку.

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок показників відповідального кредитного портфеля банку: частка «зелених» кредитів, вуглецеємність портфеля, частка ESG-активів за умовними даними.

Задача 2. Розрахунок показників відповідальності страхової компанії: частка соціально важливих страхових продуктів, обсяг виплат у критичних ситуаціях, дотримання Принципів PSI.

Задача 3. Кейс: оцінка кліматичного ризику кредитного портфеля банку — ідентифікація вразливих секторів, розрахунок потенційних втрат та рекомендації щодо управління.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Примостка Л. О., Рябіченко Д. А. «Відповідальні фінанси та ESG-банківництво» — розділ «Принципи відповідального банківництва»
- Аналіз ESG-звіту реального українського банку (за відкритими даними НБУ та банку)
- Підготовка аналітичної записки: «Зелені фінансові інструменти в Україні: стан, розвиток та перспективи» (за даними НБУ bank.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок показників відповідального кредитування та страхування (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники відповідального банківництва, оцінювати ESG-ризик у фінансовому секторі та характеризувати «зелені» фінансові інструменти.

КСВ у цифровому середовищі та сталий розвиток

Тема 4.1

КСВ та цифрова трансформація. Роль цифрових технологій у розвитку КСВ: великі дані, блокчейн, ШІ в КСВ-менеджменті, цифровізація нефінансової звітності.

Тема 4.2

Міжнародні стандарти та регуляторне середовище КСВ. Законодавство ЄС у сфері сталого розвитку, євроінтеграційні вимоги до українського бізнесу.

Тема 4.3

КСВ та конкурентоспроможність в ІТ-галузі. Вплив КСВ на репутацію, залучення інвестицій, HR-бренд та ринкові позиції ІТ-компаній і фінансових установ.

Тема 4.4

Майбутнє корпоративної відповідальності. Глобальні тенденції КСВ, відповідальність у воєнний та повоєнний час, роль бізнесу у відновленні України.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

КСВ та цифрова трансформація

Лекція 16–17 (4 год.): Вплив цифрової трансформації на КСВ: нові можливості та нові ризики. Великі дані (Big Data) у КСВ-менеджменті: збір, аналіз та використання даних для ESG-моніторингу. Блокчейн у відповідальних ланцюжках постачань: прозорість, відстежуваність, запобігання шахрайству. Штучний інтелект як інструмент КСВ: автоматизація ESG-звітності, прогнозування ризиків, оптимізація соціальних програм.

Цифровізація нефінансової звітності: XBRL-таксономія для ESG-даних, автоматизований збір ESG-показників, цифрові платформи для КСВ-звітності та управління стейкхолдерами.

ІТ-інструменти управління КСВ

Програмні рішення для ESG-менеджменту: огляд провідних платформ (Workiva, Measurabl, Benchmark ESG, Salesforce Net Zero Cloud), функціональність, критерії вибору для ІТ-компаній та фінансових установ.

- Ступінь автоматизації ESG-звітності = Автоматичні збори даних / Загальні показники $\times 100\%$
- Точність прогнозування ризиків ШІ (precision, recall, F1-score)
- Індекс цифрової зрілості КСВ (за моделлю зрілості)

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розробка концепції цифрового КСВ-дашборду для умовної ІТ-компанії: визначення ключових ESG-показників, джерел даних, частоти оновлення та форматів візуалізації.

Задача 2. Кейс: оцінка доцільності впровадження блокчейн-рішення для відстеження відповідальності в ланцюжку постачань ІТ-обладнання — аналіз витрат та очікуваного ефекту.

Задача 3. Розрахунок індексу цифрової зрілості КСВ для умовної компанії та висновки щодо пріоритетів цифровізації КСВ-процесів.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалу: Маматова Т. В., Нікіфоров П. О. «ESG та корпоративна відповідальність: сучасний погляд» — розділ «Цифрові інструменти КСВ»
- Підготовка реферату: «Штучний інтелект у КСВ-менеджменті: можливості, обмеження та ризики» (3–4 сторінки)
- Аналіз цифрових КСВ-рішень (огляд 2–3 ESG-платформ за відкритими джерелами)
- Розв'язання задач на розрахунок показників цифрової відповідальності (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати цифрові інструменти КСВ-менеджменту, розробляти концепцію ESG-дашборду та обґрунтовувати вибір цифрових рішень.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Міжнародні стандарти та регуляторне середовище КСВ

Лекція 18 (2 год.): Регуляторне середовище КСВ: від добровільних ініціатив до обов'язкових вимог. Законодавство ЄС у сфері сталого розвитку: Директива CSRD (2022/2464), Регламент SFDR (щодо сталих фінансів), Таксономія ЄС, Директива CSDDD (комплексна належна обачність). Міжнародні стандарти: ISO 26000, UN Global Compact, OECD Guidelines for Multinational Enterprises. Регулювання ШІ: AI Act ЄС (2024) та наслідки для IT-компаній.

Євроінтеграційні вимоги до України: імплементація стандартів ЄС у законодавство України, вимоги для компаній, що виходять на ринок ЄС, перспективи регуляторних змін у сфері сталого розвитку.

Нормативна база України у сфері КСВ

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» — вимоги до нефінансової звітності
- Закон України «Про запобігання корупції» — антикорупційний комплаєнс
- Закон України «Про захист персональних даних» — цифрова відповідальність
- Вимоги НБУ до ESG-звітності банків
- Рекомендації НКЦПФР з нефінансової звітності
- Закон України «Про корпоративні договори» та корпоративне управління

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз вимог CSRD та GRI Standards: визначення спільних та відмінних підходів, наслідків для IT-компаній і фінансових установ при виході на ринок ЄС.

Завдання 2. Оцінка готовності умовної української IT-компанії або банку до виконання вимог CSRD: виявлення прогалин у звітності, формулювання плану дій.

Завдання 3. Кейс: аналіз реального прикладу адаптації вимог ЄС у сфері КСВ/ESG українською компанією. Формулювання висновків та рекомендацій.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання тексту Директиви CSRD (2022/2464) та конспектування ключових вимог для нефінансової звітності
- Підготовка аналітичної записки: «Впровадження вимог CSRD в Україні: виклики та можливості для IT- та фінансового сектору»
- Ознайомлення з Рекомендаціями НБУ з ESG-звітності (bank.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Порівняння ключових міжнародних стандартів КСВ: ISO 26000, GRI, CSRD, SASB»

Очікуваний результат: студент вміє орієнтуватися в регуляторному середовищі КСВ, характеризувати вимоги CSRD та оцінювати готовність підприємства до їх виконання.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

КСВ та конкурентоспроможність в ІТ-галузі

Лекція 19–20 (4 год.): Бізнес-кейс КСВ: вплив корпоративної відповідальності на конкурентоспроможність. Зв'язок КСВ з фінансовими результатами: мета-аналіз досліджень, механізми впливу (репутація, ризик-менеджмент, інновації, залучення талантів). КСВ як фактор HR-бренду: значення для залучення та утримання ІТ-спеціалістів. КСВ та доступ до капіталу: ESG-вимоги інституційних інвесторів, ESG-кредитування.

КСВ у конкурентній боротьбі ІТ-компаній: диференціація через КСВ, «зелений» ІТ як конкурентна перевага, репутація у сфері захисту даних. Рейтинги та індекси КСВ: DowJones Sustainability Index, FTSE4Good, CDP Score.

Шляхи підвищення конкурентоспроможності через КСВ

- Розвиток сильного ESG-бренду та комунікація КСВ-досягнень
- Впровадження «зелених» ІТ-рішень для зниження витрат і вуглецевого сліду
- Забезпечення відповідності вимогам ESG для виходу на ринки ЄС
- Розвиток D&I програм для підвищення якості HR-бренду
- Кіберстійкість як елемент ділової репутації
- Стратегічні партнерства та участь у КСВ-коаліціях
- Сертифікація та акредитація (B Corp, ISO 26000, ISO 14001, ISO 27001)

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз КСВ-позиції умовної ІТ-компанії або фінансової установи: виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз у сфері корпоративної відповідальності. Формулювання стратегічних висновків.

Завдання 2. Оцінка впливу КСВ на конкурентоспроможність методом інтегральної оцінки: розрахунок зваженого індексу КСВ-зрілості за обраними критеріями.

Завдання 3. Кейс: аналіз конкурентної позиції реальної ІТ-компанії або банку через призму КСВ-діяльності та розробка рекомендацій щодо підвищення ESG-конкурентоспроможності.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Черненко Н. О., Журба І. Є. «Корпоративне управління та відповідальність бізнесу» — розділ «КСВ та конкурентоспроможність»
- Підготовка аналітичної записки: «Конкурентоспроможність українських ІТ-компаній через призму ESG: рейтинги та тенденції»
- Проведення SWOT-аналізу КСВ-діяльності реальної компанії (за відкритими даними)
- Опрацювання статті у фаховому виданні: Лиска П. «Управління корпоративною соціальною відповідальністю підприємства як фактор сталого розвитку» (Сталий розвиток економіки, 2023)

Очікуваний результат: студент вміє проводити SWOT-аналіз КСВ, оцінювати вплив корпоративної відповідальності на конкурентоспроможність та розробляти рекомендації з підвищення ESG-зрілості.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Майбутнє корпоративної відповідальності

Лекція 21–22 (4 год.): Глобальні тенденції розвитку КСВ та ESG. Регуляторна революція у сфері сталого розвитку: CSRD, CSDDD, AI Act, SFDR — перехід від добровільності до обов'язковості. Природний капітал та біорізноманіття: нові стандарти (TNFD) та бізнес-ризик. Справедлива трансформація: соціальні наслідки переходу до «зеленої» економіки. Кліматична нейтральність та net-zero: корпоративні зобов'язання та технології досягнення.

КСВ в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення

України: відповідальність бізнесу під час кризи, підтримка персоналу та громад, роль IT-сектору у відновленні, ESG у контексті відбудови.

Система планів та стратегій сталого розвитку

Система планів підприємства у сфері КСВ: довгостроковий ESG-план (5–10 років), середньостроковий план (1–3 роки), оперативний КСВ-план (квартал, місяць). Нефінансовий звіт як інструмент стратегічного КСВ. Збалансована система показників (BSC) у КСВ: ESG-перспективи управлінського обліку.

- Перспективи BSC-ESG: екологічна, соціальна, управлінська, фінансова
- KPI ESG як інструмент моніторингу КСВ-стратегії
- Стратегічний КСВ-контроль та коригування планів

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок комплексного показника ESG-зрілості підприємства за системою часткових показників. Порівняльний аналіз ESG-зрілості двох компаній — IT та фінансової установи.

Завдання 2. Розробка довгострокового ESG-плану розвитку умовного підприємства: визначення місії КСВ, стратегічних цілей сталого розвитку, KPI та заходів реалізації.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яка роль IT-галузі та фінансового сектору у відповідальному відновленні України?»

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Петрашко Л. П. «Корпоративна соціальна відповідальність у системі стратегічного управління» — розділ «Перспективи розвитку КСВ»
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка ESG-зрілості реальної IT-компанії або фінансової установи за системою показників
- Підготовка презентації: «КСВ-стратегія обраного підприємства: сьогодні та завтра» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до іспиту

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати ESG-зрілість підприємства, розробляти довгострокові КСВ-стратегії та визначати KPI для моніторингу їх виконання.

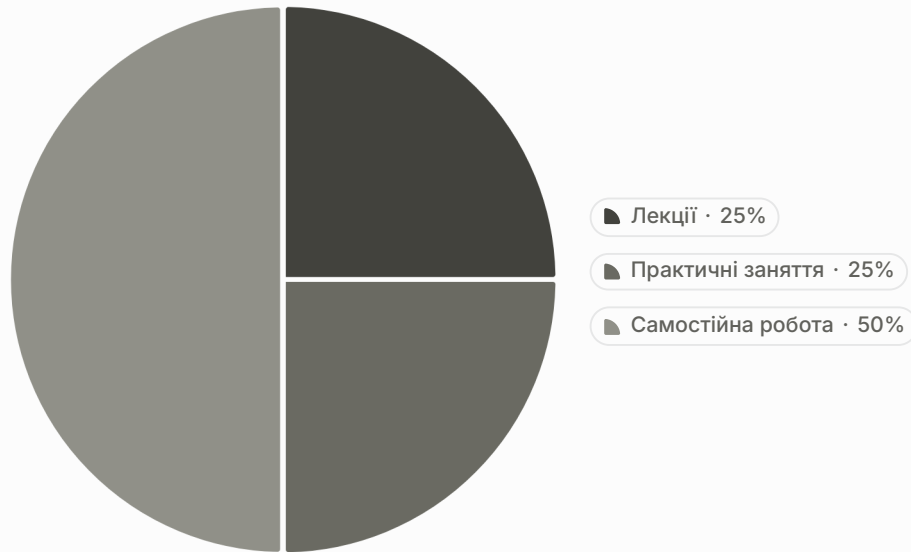
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність і концепції КСВ	4	2	6
	Тема 1.2 – Стейкхолдерський підхід	2	2	6
	Тема 1.3 – Корпоративна етика та культура	2	2	6
Модуль 2	Тема 2.1 – ESG-концепція	4	2	6
	Тема 2.2 – Нефінансова звітність	2	2	6
	Тема 2.3 – Екологічна відповідальність	2	2	6
	Тема 2.4 – Соціальна відповідальність	4	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 – Корпоративне управління	4	2	6
	Тема 3.2 – КСВ-стратегія підприємства	2	2	6
	Тема 3.3 – Цифрова відповідальність	2	2	6
	Тема 3.4 – Відповідальні фінанси	2	2	6
Модуль 4	Тема 4.1 – КСВ та цифрова трансформація	4	2	6
	Тема 4.2 – Міжнародні стандарти та регулювання	2	2	6
	Тема 4.3 – КСВ та конкурентоспроможність	4	2	6
	Тема 4.4 – Майбутнє корпоративної відповідальності	4	2	8
Разом		30	30	60

Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з КСВ, ESG, корпоративного управління, цифрової відповідальності з використанням схем, таблиць і прикладів із ділової практики ІТ та фінансів.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок, розв'язання задач, аналіз кейсів ESG/КСВ, дискусії та захист проектів. Рівна частка з лекційними годинами.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка аналітичних завдань, робота з джерелами та нормативними документами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з корпоративної відповідальності (Петрашко, Квач, Черненко та ін.), міжнародними стандартами (ISO 26000, GRI Standards, CSRD), нормативно-правовими актами та науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (ESG-показники, вуглецевий слід, соціальні метрики); аналітичних завдань (порівняльний аналіз КСВ-практик компаній, аналіз нефінансових звітів); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань корпоративної відповідальності в ІТ та фінансах.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: НБУ (bank.gov.ua), НКЦПФР (nssmc.gov.ua), Міністерства захисту довкілля (mepr.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), GRI (globalreporting.org). Аналіз ESG-звітів компаній, пошук актуальної інформації для навчальних завдань.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання кейсів, повторення теорії КСВ та ESG); підготовка до тестувань (ключові терміни, показники, стандарти); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові задачі).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітична записка, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання щодо KCB та ESG, розрахункові задачі, аналіз нефінансових показників). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмово або комбіновано (тестування + практичне завдання). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Корпоративна відповідальність» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії, фінансів та обліку в управлінських інформаційних системах і технологіях.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з КСВ, ESG, корпоративного управління та цифрової відповідальності з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із ділової практики ІТ та фінансового сектору.

Кейс-стаді

Аналіз реальних КСВ-ситуацій та ESG-практик ІТ-компаній і фінансових установ; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (ESG-показники, вуглецевий слід, соціальні метрики, SROI, показники відповідального кредитування); відпрацювання алгоритмів розв'язання.

Дискусії

Обговорення актуальних проблем корпоративної відповідальності (ESG-звітність, greenwashing, алгоритмічна упередженість, КСВ в умовах воєнного стану); розвиток критичного мислення та аргументації.

Нормативні документи

Опрацювання ISO 26000, GRI Standards, Директиви CSRD, Закону про захист персональних даних, Кодексу корпоративного управління НБУ; формування навичок роботи з міжнародною та правовою базою.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою КСВ/ESG; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації з відповідального бізнесу.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Петрашко Л. П.
Корпоративна соціальна відповідальність у системі стратегічного управління : навч. посіб. — Київ : КНЕУ, 2023. — 310 с.

2

Квач Я. П., Клімова І. О., Свистун Т. В. та ін.
Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. — Одеса : Університет «КРОК», 2023. — 248 с.

3

Черненко Н. О., Журба І. Є.
Корпоративне управління та відповідальність бізнесу : навч. посіб. — Київ : Видавничий центр КНУ ім. Т. Шевченка, 2023. — 290 с.

4

Маматова Т. В., Нікіфоров П. О.
ESG та корпоративна відповідальність: сучасний погляд : навч. посіб. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2024. — 256 с.

5

Дмитришин Л. І., Галич О. А.
Корпоративна соціальна відповідальність та екологічне управління : навч. посіб. — Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. — 180 с.

6

Примостка Л. О., Рябіченко Д. А.
Відповідальні фінанси та ESG-банківництво : навч. посіб. — Київ : КНЕУ, 2024. — 220 с.

7

Лиска П.
Управління корпоративною соціальною відповідальністю підприємства як фактор сталого розвитку. Сталий розвиток економіки. — 2023. — № 2. — С. 45–52. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-13

8

Якименко І. Л., Петрашко Л. П.
Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.

9

Стойко О. Я., Дема Д. І.
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.

10

Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.)
Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.

Міжнародні стандарти та нормативна база

- ISO 26000:2010 — Настанова з соціальної відповідальності
[iso.org/iso-26000-social-responsibility.html](https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html)
- GRI Standards — Стандарти нефінансової звітності
[globalreporting.org](https://www.globalreporting.org)
- Директива ЄС CSRD (2022/2464) — нефінансова звітність
eur-lex.europa.eu
- Закон України «Про запобігання корупції» № 1700-VII
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18
- Закон України «Про захист персональних даних» № 2297-VI
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17

Офіційні ресурси та фахові видання

Національний банк України bank.gov.ua	НКЦПФР nssmc.gov.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Міністерство захисту довкілля mepr.gov.ua
GRI — Global Reporting Initiative globalreporting.org	Журнал «Сталий розвиток економіки» economdevelopment.in.ua
Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua	